

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Modularizace

PDF verze iMetodiky Využití modulů při modernizaci ŠVP SOV

kolektiv autorů

Obsah

Cíl studia	3
Studijní text	4
Modularizace a ŠVP	4
Analýza stávajícího ŠVP	5
Modulární uspořádání a modernizace ŠVP	6
Doplňující text	8
Jaké možnosti poskytuje využití modulů?	8
Diskuze k tématu v rámci analýzy	9
Přílohy	10
Příloha č. 1: Společné základy	10
Příloha č. 2: Formulář pro analýzu ŠVP	10
Příloha č. 3: Návodné ŠVP k celomodulárnímu uspořádání ŠVP	10
Pojmy	11
Evropský referenční rámec pro zajišťování kvality (EQAVET)	11
Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET)	11
Jednotka výsledků učení (JVU)	11
Komplexní úloha (KÚ)	11
Modul MOV	11
Modulární uspořádání ŠVP	12
Národní soustava kvalifikací (NSK)	12
Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání (RVP)	12
Společný modulární základ	12
Společný odborný základ	12
Školní vzdělávací program (ŠVP)	12
Shrnutí	13
Zdroje	14
Údaje o této iMetodice	15

Cíl studia

V současné době nastal vhodný čas k zamyšlení nad školními vzdělávacími programy (ŠVP), zda vyhovují ve všech aspektech, zda nevznikla potřeba úprav či změn. Od doby vytvoření rámcových vzdělávacích programů (RVP) totiž již uplynula určitá doba. RVP byly v odborné části aktualizovány, a přestože nemusí jít o závažné změny, školy musí aktualizaci zohlednit ve svých ŠVP a upravit je. Za tohoto stavu přichází projekt Modernizace odborného vzdělávání (MOV) s nabídkou možnosti využít ve výuce na středních odborných školách moduly, případně modularizovat celý ŠVP.

Cílem tohoto textu je seznámit učitele a ředitele škol s možnostmi, které přináší modularizace, a také poskytnout základní informace pro rozhodování, jakým způsobem modularizaci při aktualizaci ŠVP využít.

Studijní text

- Modularizace a ŠVP
- Analýza stávajícího ŠVP
- Modulární uspořádání a modernizace ŠVP

Modularizace a ŠVP

Podle školského zákona může být obsah vzdělávání ve **školním vzdělávacím programu** „**uspořádán do předmětů nebo jiných ucelených částí učiva (například modulů)**“¹.

To znamená, že školní vzdělávací program může být strukturován:

- a. předmětově;
- b. modulárně;
- c. kombinací předmětového a modulárního přístupu;
- d. případně jiným způsobem.²

Přístup ke zvolenému strukturování je potřeba vždy uvést, zdůvodnit a vysvětlit ve školním vzdělávacím programu. Podstatné přitom je, aby zvolený přístup tvořil ucelený systém odpovídající potřebám daného oboru vzdělání.

V případě zpracování školního vzdělávacího programu modulárně lze vycházet z různých modulových systémů – s využitím společného základu, větvením, vzájemným kombinováním modulů.

Aktualizace ŠVP

V souvislosti s aktualizací **RVP** a v dlouhodobějším horizontu také s jejich komplexní revizí stojí před školami úkol upravit ŠVP. Na tuto situaci reaguje projekt MOV a nabízí školám k využití **moduly** zpracované pro vybrané obory vzdělání a k některým z těchto modulů také připravené **komplexní úlohy**. Pro oblast odborného vzdělávání v příbuzných oborech vzdělání je vytvořena možnost využití **společných odborných základů**. Školy by měly posoudit také možnosti využití modulů ve všeobecném vzdělávání, kde byla v rámci projektu MOV připravena celá řada modulů pokrývajících oblasti všeobecného vzdělávání v kategoriích dosaženého vzdělání E, H, L0 a M.

Do budoucna lze uvažovat i v tom smyslu, že po určitém dalším období budou následovat revize RVP komplexního charakteru, na něž v předstihu reaguje i projekt MOV, který pracuje s předpokladem využití tzv. společného odborného základu v příbuzných oborech

---

¹§ 5, odst. 1 školského zákona v aktuálním znění.

²Moduly jsou v zákoně uvedeny jako alternativní příklad, nikoli jako jediná možnost jiného než předmětového uspořádání učiva.

vzdělání a přináší podněty pro modulární uspořádání výuky či postupné využívání modulů při výuce. Odborný základ pokrývá oblast společných kompetencí příbuzných oborů v dané skupině oborů, případně i mimo ni. Odborný základ by se měl do budoucna stát základem pro tzv. komplexní revizi RVP, kdy na společném odborném základu doplněném o profesní kvalifikace NSK vzniknou budoucí RVP, resp. ŠVP. Projekt MOV se snaží již nyní o nastavení, definování a využití těchto základů v modulech tak, aby bylo možné na ně v budoucnu navázat nebo je jen s drobnějšími obměnami využít.

Definované společné základy, které byly použity pro koncipování modulů v projektu MOV, jsou shrnuty v materiálu v příloze.

[Příloha 1 Společné základy](#)

Analýza stávajícího ŠVP

Prvním krokem při modernizaci ŠVP by měla být analýza stávajícího ŠVP provedená ve spolupráci s koordinátorem a odbornými učiteli. Východiskem by vedle dlouhodobé vize rozvoje školy a školního akčního plánování měl být i soulad s dlouhodobým záměrem rozvoje vzdělávací soustavy příslušného kraje. Škola zohlední interakce se sociálními partnery, zaměstnavateli a situací na trhu práce v regionu.

Bližší informace pro provedení analýzy naleznete v [metodice tvorby ŠVP](#) a v doplňujícím textu.

V ideálním případě bude na analýze spolupracovat tým složený z koordinátora ve škole a učitelů odborných i všeobecných předmětů. Žádoucí přitom je průběžná komunikace s vedením školy, aby dlouhodobé směřování školy a oborů vzdělání bylo konzistentní.

Správně provedená analýza zahrnuje diskuzi k ŠVP. Cílem je zamyslet se nad tím, jak zejména ve školách s obory společného charakteru modernizovat výuku, zda lze lépe organizovat výuku, propojit ji s potřebami trhu práce v regionu či zajistit širší rozhled a lepší uplatnění absolventů apod. S tím úzce souvisí možnosti využití modulů ve výuce.

Na základě provedené analýzy, diskuze ve škole a se zástupci zaměstnavatelů bude navržen způsob modernizace každého konkrétního ŠVP včetně způsobu využití modulů ve výuce.

K využití je připraven **formulář**, který vás provede analýzou a pomůže Vám zaznamenat si nejdůležitější body a podněty, které budete úpravou ŠVP sledovat.

[Příloha 2 Formulář pro analýzu ŠVP](#)

Modulární uspořádání a modernizace ŠVP

Modulární uspořádání nabízí možnost poskládat vzdělávací program na míru. Projekt MOV usiloval o to, aby byly vzdělávací moduly upotřebitelné a aby obohacovaly výuku. Lze totiž předpokládat, že větší část škol zprvu zvolí zařazení pouze vybraných modulárních prvků do výuky a teprve později, po získání zkušeností s těmito vzdělávacími moduly, přejde na modulární uspořádání celého ŠVP. Vzdělávací moduly MOV jsou navíc výběrově doplněny komplexními úlohami, které slouží jako nástroj k dosažení v modulech vytyčených očekávaných výsledků učení žáků. Tyto výukové materiály ušetří učitelům práci při přípravě výuky a přinesou nápady a podněty k jejímu obohacení.

Modernizace ŠVP sleduje následující cíle:

- propojit výuku v různých oborech vzdělání založených na stejných základech (strojírenském, ekonomickém apod.) v rámci školy tak, aby bylo možné využívat stejné moduly napříč obory vzdělání;
- zatraktivnit výuku pro žáky, umožnit větší flexibilitu jejich vzdělávací cesty;
- reagovat na požadavky zaměstnavatelů – využitím kvalifikačních modulů podle **NSK** nebo vlastních vytvořených modulů ve spolupráci se zaměstnavateli;
- klást důraz na praktické vyučování – začlenění aktualizací do výuky, změna organizačního uspořádání výuky, rozšíření praktického vyučování.

Tyto cíle lze naplňovat různými přístupy, a to zařazením některých vybraných modulů do výuky (inovativní, specializační, kvalifikační), nebo celomodulárním uspořádáním včetně modulů postavených na společném odborném základu.

Společný odborný základ

Pro účely modernizace RVP založené na společném odborném základu byl v rámci NÚV připraven návrh tzv. **společných odborných základů** pro obory začleněné do projektu MOV. Tyto společné odborné základy zahrnují společné požadavky napříč obory v dané skupině oborů, resp. v některých případech i mezi skupinami oborů, které mají společné určité prvky. Tyto obory byly na základě oborových analýz v NÚV předem vytipovány a pro ně byly navrženy společné odborné základy. Pro obory vzdělání zařazené v projektu vznikl materiál, který tyto **společné odborné základy** definuje. Odborné základy se staly předmětem odborných diskuzí a byly upraveny v pracovních skupinách projektu MOV. Jejich výsledná podoba je nyní k dispozici. Společné odborné základy se staly podkladem pro tvorbu modulů v konkrétních oborech vzdělání zařazených do projektu MOV. Jedná se tedy vešměs o takové moduly, které tvoří základ oboru a nekladou si ambice přinášet nějaké novinky a inovace.

Příloha 1 Společné základy

Po provedené analýze ŠVP v podmínkách konkrétní školy je třeba pro modernizaci ŠVP zvolit jeden z následujících přístupů:

1. Plně modularizovaný ŠVP: celý modulárně
2. Částečně modularizovaný ŠVP: s vybranými předměty uspořádanými modulárně nebo s moduly zapracovanými do učebních osnov

Společný modulární základ pro více ŠVP je možné koncipovat jako jeden nebo více modulů povinných, zbývající část je pak ponechána k volnému výběru. Tato forma se jeví jako vhodná tam, kde jsou vyučovány podobné obory vzdělání, protože umožňuje zajistit jak odborný základ počátečního odborného vzdělávání, tak i volbu profesního zaměření/profilace výběrem příslušných modulů, např. navazující kvalifikační moduly podle **NSK**.

Je možné zpracovat také tzv. větvený modulárně uspořádaný vzdělávací program, který lze charakterizovat tím, že dochází k postupnému větvení vzdělávací cesty. V případě, že škola uvažuje o nějakém větvení vzdělávacího programu v průběhu vzdělávací dráhy, doporučuje se připravit k diskusi různé varianty. Větve by měly navazovat na společný modulární základ a měly by směřovat k získání nějaké související profesní kvalifikace.

To znamená, že při tvorbě ŠVP je třeba důkladně zvážit posloupnost jednotlivých modulů v učebním plánu; některé moduly přitom mohou být zařazeny paralelně, jiné budou vyžadovat návaznost. Je třeba také sledovat rovnoměrné rozložení studijní zátěže žáků i rozložení teoretické a praktické výuky.

Pokud došlo k rozhodnutí pro **modulární uspořádání celého ŠVP**, je třeba začít prostudováním **návodného materiálu pro přípravu celomodulárně uspořádaného ŠVP** pro daný obor vzdělání. Tento příklad si dále podle metodického návodu škola následně upraví a rozpracuje pro účely dané školy a oboru vzdělání.

Příloha 3 Návodné ŠVP k celomodulárnímu uspořádání ŠVP

Doplňující text

- Jaké možnosti poskytuje využití modulů?
- Diskuze k tématu v rámci analýzy

Jaké možnosti poskytuje využití modulů?

Možnost skládat, individualizovat a optimalizovat výuku:

- a. podle zájmu žáků – podpora volby vzdělávací dráhy žákem;
- b. podle potřeb zaměstnavatelů – možnost tvorby modulů firmě na míru;
- c. sloučením žáků více tříd nebo oborů do jednoho modulu – efektivní využití pracovníků.

Pro žáky:

- volba optimální vzdělávací cesty – žák si vedle povinných modulů volí další moduly, které mu umožňují specializaci, zaměření, získání kvalifikace apod.;
- lepší motivace ke vzdělávání – žák se učí to, co si vybere, tedy to, co potřebuje;
- možnost kdykoliv navázat na již absolvované moduly dalšími;
- uznatelnost modulů v rámci vzdělávání;
- jasně stanovené parametry modulu – obsah a hodnocení – žák vidí „na konec“, je motivován k postupnému dosahování cílů a úspěchů, což je v daném věku více motivující;
- možnost využití absolvovaných modulů nebo **JVU ECVET** do žákovského portfolia.

Pro učitele:

- možnost lépe motivovat žáky;
- jasně stanovené parametry modulu – obsah a hodnocení;
- příležitost pro zavedení inovativních prvků a témat, jiné členění výuky a úpravu obsahu.

Pro školy:

- využití modulů pro skládání výuky z vytvořené nabídky – mezi obory, mezi ročníky;
- možnosti otevřít pro výuku i menší skupinky, než je třída, kombinovat různé obory dle potřeby;
- příležitost pro učitele k uplatnění nových metod a postupů ve výuce;
- příležitost pro zapojení odborníka z praxe do výuky;
- snazší podchycení změn v ŠVP a jeho úpravy v jednotlivých modulech (schvaluje se jen změna v modulu, nikoliv změna celého ŠVP) – možnost lépe reagovat na aktuálně identifikované potřebné změny, na inovace;
- snazší využití systému hodnocení kvality **EQAVET** – hodnocení po modulech;
- možnost zařazení **JVU ECVET** v návaznosti na modul.

Pro zaměstnavatele:

- možnost vytvořit na míru moduly ve spolupráci se zaměstnavateli;
- možnosti lepší motivace žáků jako budoucích zaměstnanců – cílená příprava (místo duálního systému moduly na míru);
- odborník z praxe ve výuce – jeho prostřednictvím lze realizovat některý z modulů;
- možnost využití JVV ECVET při vzdělávání žáků ve firmách.

Pro společnost:

- flexibilnější vzdělávací systém;
- zaměření na žáka/absolventa a jeho potřeby;
- propojení zájmu žáků, škol a zaměstnavatelů;
- lépe vzdělaný žák/absolvent/pracovník/občan.

Diskuze k tématu v rámci analýzy

Diskutujte o tom, zda je ve vaší škole vhodné, možné a smysluplné modulární uspořádání vzdělávacího programu jako celku, případně zda je pro vás účelnější zařazení jen vybraných modulů.

Odpovězte si následující otázky:

- Jaké jsou strategické záměry školy?
- Jaké máte jako škola (nebo jako posuzované obory) potřeby?
- Vyhodnoťte, co dlouhodobě funguje. Mohlo by to fungovat lépe?
- Viděli jste nějakou inspiraci jinde nebo v zahraničí?
- Máte něco, o čem víte, že dlouhodobě nefunguje a je třeba to řešit?
- Měli jste někdy chuť přistoupit ke změnám, ale neudělali jste je?
- Máte pocit, že něco skvěle funguje a rádi byste se o tyto zkušenosti podělili?
- Otevřete téma společných odborných základů a jejich možného uplatnění ve vaší škole.
- Je modulární vzdělávací program s využitím rámcového plánu vhodný?
- Projekt MOV vytvořil moduly a komplexní úlohy, jednotky výsledků učení a plány spolupráce s firmami. Vyhodnoťte po důkladném seznámení se s těmito tématy, jakým způsobem lze u vás tyto prvky uplatnit.

Přílohy

Příloha č. 1: Společné základy

[Společné základy](#)

Jedná se o souhrnný materiál, který obsahuje společný odborný základ a výsledky učení shodné pro určitou skupinu oborů vzdělání nebo pro určitý typ oborů vzdělání.

Příloha č. 2: Formulář pro analýzu ŠVP

[Formulář pro analýzu ŠVP \(formát pdf\)](#) [Formulář pro analýzu ŠVP \(formát docx\)](#)

Jedná se o formulář, který poslouží k zaznamenání analýzy stávajícího ŠVP při úvaze o jeho částečné nebo úplné modularizaci.

Příloha č. 3: Návodné ŠVP k celomodulárnímu uspořádání ŠVP

[Návodné ŠVP](#)

Příloha obsahuje návodné modulárně uspořádané ŠVP pro 41 oborů vzdělání. Jedná se o metodicko-informační materiál, který slouží jako inspirace školám, které uvažují o využití celomodulárně uspořádaného ŠVP. Materiál se věnuje pouze odborné složce vzdělávání. Přináší návod pro zapracování odborných modulů do ŠVP v souladu s obsahovými okruhy z RVP. Materiál je členěn do kapitol, které jsou povinné ve školním vzdělávacím programu. V úvodu kapitoly je uveden její význam a možnosti zpracování. Součástí materiálu je i příklad zpracování jednotlivých kapitol ŠVP pro konkrétní obor vzdělání. Je nezbytné, aby si škola vypracovala ŠVP vždy na základě svých potřeb.

Pojmy

Evropský referenční rámec pro zajišťování kvality (EQAVET)

Nástroj vyvinutý na evropské úrovni s cílem monitorovat a podporovat rozvoj a zvyšování kvality odborného vzdělávání; založený na principu cyklu zajišťování a zlepšování kvality na základě společných kritérií kvality, orientačních deskriptorů a ukazatelů; smyslem je vytvoření metody otevřené spolupráce v oblasti zajišťování kvality odborného vzdělávání a přípravy.

Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET)

Založený na výsledcích učení (tzn. na popisu očekávaných výsledků učení definovaných prostřednictvím znalostí, dovedností a kompetencí); může jich být dosaženo v různém učebním prostředí (viz jednotky výsledků učení).

Jednotka výsledků učení (JVU)

Zpracovaná podle principů ECVET (Evropský systém kreditů); ucelené soubory znalostí, dovedností a kompetencí, které je nutné si osvojit pro dosažení požadované kvalifikace, její části nebo pro absolvování zvoleného oboru vzdělání v rámci počátečního odborného vzdělávání; možnost jejich shromažďování v různém učebním prostředí (škola, školní dílna či provozovna, pracoviště sociálního partnera).

Komplexní úloha (KÚ)

Podrobně zhotovené zadání úkolu pro žáky k okamžitému využití ve výuce.

Modul MOV

Podrobně zpracovaný materiál k výuce (dílčí část ŠVP připravená v rámci projektu pro využívání či další úpravy školami).

Modulární uspořádání ŠVP

Celomodulárně uspořádaný ŠVP je tvořen výhradně z modulů, které na sebe navazují – tvoří trajektorii, po které žák postupuje; z praktických důvodů však mohou být moduly formálně uspořádány do předmětů, které se pak vykazují na vysvědčení žáka.

Národní soustava kvalifikací (NSK)

Soustava celostátně uznávaných profesních kvalifikací.

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání (RVP)

Státem stanovený rámec pro vzdělávací program daného oboru vzdělání; má jednoznačně stanovený kód a název oboru vzdělání.

Společný modulární základ

Tvoří jádro několika oborů založených na modulech společného odborného základu; tyto moduly jsou povinné, ostatní moduly na ně dále navazují podle charakteru oboru a volby školy nebo žáka.

Společný odborný základ

Souhrn požadovaných znalostí a dovedností, které jsou potřebné pro zvládnutí základů oboru; tyto znalosti a dovednosti mohou být společné pro více oborů vzdělání; doba potřebná k jejich osvojení i jejich hloubka může být odlišná v souvislosti s cíli konkrétních oborů a schopnostmi žáků.

Školní vzdělávací program (ŠVP)

Vzdělávací program, podle kterého škola realizuje vzdělávání žáků.

Shrnutí

Kapitola se zaměřila na základní informace potřebné pro rozhodování, zda využívat moduly při tvorbě školních vzdělávacích programů, a na to, jaké k tomu existují možnosti. Představila společný odborný základ, který se v rámci obdobných oborů může stát dobrým podkladem při tvorbě modulů napříč různými příbuznými obory. Na začátku úprav ŠVP je třeba udělat analýzu stávajících ŠVP, k níž se zde nachází i stručný návod. Pojmem modernizace ŠVP lze chápat zlepšení vzdělávacího procesu různého charakteru. V rámci projektu MOV byla zvolena cesta modularizace proto, že se jedná o jednu z forem, které umožňují přinášet nové podněty do výuky.

Zdroje

KAŠPAROVÁ, Jana. [Metodika tvorby školních vzdělávacích programů SOŠ a SOU](#). Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2012. ISBN 978-80-87652-05-3.

Metodika tvorby vzdělávacích modulů, Praha: Národní ústav pro vzdělávání – projekt MOV, 2017.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v aktuálním znění (§ 5, odst. 1).

Údaje o této iMetodice

PROJEKT MODERNIZACE ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. Modularizace. Využití modulů při modernizaci ŠVP SOV [online]. Praha: Národní pedagogický institut České republiky, 2020. iMetodika. Dostupné z: <http://imetodika.cz/metodika-svp-modularizace.html>.

Materiál vznikl v rámci projektu [Modernizace odborného vzdělávání \(MOV\)](#), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky.

Elektronická knihovna www.imetodika.cz je místem pro studium metodických textů zaměřených na modernizaci odborného vzdělávání.

Materiál je pod licencí Creative Commons [CC BY SA 4.0](#) – Uvedte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.